

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/178/2019
Identifikačné číslo spisu: 7613234489
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7613234489.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1.) N. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. zastúpenej JUDr. Ladislavom Zátorským, advokátom so sídlom Štefánikovo nám. č. 5, Spišská Nová Ves, 2.) Z. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. proti žalovanej: A. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX, zastúpenej JUDr. Ivetou Fabianovou, advokátkou so sídlom Zimná 58, Spišská Nová Ves, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 1C/353/2013, o dovolaní žalobkyne v 1.) rade proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. júna 2018 sp.zn. 5Co/432/2017 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. júna 2019 sp.zn. 5Co/432/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. júna 2018 sp.zn. 5Co/432/2017 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. júna 2019 sp.zn. 5Co/432/2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 1C/353/2013-238 z 21. júna 2017 zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XX . pre okres V., obec a katastrálne územie R., a to parcela č. XXX/X o výmere 516 m² - zastavané plochy a nádvoria, rodinný dom s. č. XX - postavený na parcele č. XXX/X (ďalej len „nehnutelnosť“) tak, že za výlučného vlastníka nehnuteľnosti určil žalovanú, ktorej zároveň uložil povinnosť v prospech každého zo žalobcov zaplatiť sumu 11.925,- eur, stranám náhradu trov konania nepriznal, žalobcom uložil povinnosť zaplatiť preddavkované trovy štátu na účely znaleckého dokazovania každému z nich v pomere 1/4-ina a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť preddavkované trovy štátu na účely znaleckého dokazovania v pomere 1/2-ica.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že pôvodná žalobkyňa sa žalobou domáhala zrušenia podielového spoluvlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti a prikázania veci do jej výlučného vlastníctva. Pôvodná žalobkyňa v priebehu konania zomrela a jej právnymi nástupkyňami sa stali žalobcovia, ktoré žiadali, aby sa stali podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti s podielom 1-ica.

Žalovaná so zrušením podielového spoluvlastníctva súhlasila a dožadovala sa výlučného vlastníctva nehnuteľnosti

2.1 Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je opodstatnená vo vzťahu k zrušeniu podielového spoluvlastníctva. Vo vzťahu k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva, v prvom rade skúmal, či je rozdelenie veci dobre možné. Vzhľadom na závery znaleckého posudku č. 214/2016 vypracovaného znalcom Ing. Stanislavom Čurillom súd prvej inštancie zistil, že reálne rozdelenie nehnuteľnosti neprichádza do úvahy, preto pristúpil k druhému zákonnému spôsobu vyporiadania, a to prikázaním veci za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom. Žalobcovia predložili znalecký posudok č. 250/2016 podaný znalcom Ing. Vlastimilom Kovalčíkom na určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti, podľa záveru ktorého je všeobecná hodnota stavieb a pozemkov spolu vo výške 47.700,- eur. Pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva súd prvej inštancie vychádzal z § 142 ods. 1 OZ a prihliadol na výšku podielov jednotlivých spoluvlastníkov a zároveň zohľadnil finančné pomery strán sporu. Súd prvej inštancie mal zároveň preukázané tvrdenia žalovanej o problémovom spolunažívaní jej matky s rodinou žalobcov. Zároveň súd prvej inštancie zohľadnil žalovanou predložené prehlásenie napísané dňa 17.12.2015 matkou žalovanej, t.j. starou matkou žalobcov, o tom, že od roku 2007 sa o ňu stará a naďalej bude starať žalovaná. Veľmi dobre vychádza s jej manželom a deťmi. S rodinou žalovanej má veľmi dobré rodinné vzťahy. Naproti tomu žalobcovia s ňou nekomunikujú. Vzhľadom na uvedené bol súd prvej inštancie toho názoru, že výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti sa má stať žalovaná, ktorá umožní pokojnú starobu svojej matke a starej matke žalobcov, ktorí so starou matkou nenažívajú bezproblémovo. Vzhľadom na závery znaleckého posudku Ing. Vlastimila Kovalčíka súd prvej inštancie žalovanú, ktorej nehnuteľnosť prikázal do výlučného vlastníctva, zaviazal zaplatiť v prospech každého zo žalobcov sumu zodpovedajúcu ich podielom, t.j. 11.925,- eur.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 26. júna 2018 sp.zn. 5Co/432/2017 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. júna 2019 sp.zn. 5Co/432/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcom nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, ako aj správnosť jeho dôvodov, preto sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku. Odvolací súd doplnil, že súd prvej inštancie správne rozhodol, lebo finančné prostriedky má žalovaná a nemožno uveriť odvolacím námietkam, že v budúcnosti budú tieto žalobcovia vlastníť z hľadiska udržania a zveľaďovania nehnuteľnosti. V prejednávanej veci bolo prihliadnuté na veľkosť podielov a účelné využitie nehnuteľnosti.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa v 1.) rade (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. b) a f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

4.1 Dovolateľka poukázala na to, že v priebehu odvolacieho konania žalobca v 2.) rade na ňu previedol svoj podiel na nehnuteľnosti. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nezákonné, nespravodlivé, nedostatočne odôvodnené, zjavne neprimerané a za rozhodnutie, ktorým sa odvolací súd pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, keďže nezohľadnil komplexne celý súbor relevantných skutočností, ktorý nie je vyčerpaný iba hľadiskami a kritériami vymenovanými v § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka a súčasne nevychádzal z bytovej potreby spoluvlastníkov.

4.2 Dovolateľka namietla, že odvolací súd konal v odvolacom konaní so stranou, ktorá stratila procesnú subjektivitu, keďže v priebehu odvolacieho konania žalobca v 2.) rade na ňu previedol Darovacou zmluvou svoj podiel na nehnuteľnosti, a teda je daný dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. b) CSP. Listom zo dňa 04.12.2017 (č.l. 275) žalobcovia oznámili odvolaciemu súdu, že došlo k podpisu Darovacej zmluvy, ktorou žalobca v 2.) rade previedol svoj podiel na nehnuteľnosti na dovolateľku a navrhli zmenu účastníkov konania v súlade s § 80 CSP. Odvolací súd pochybil, ak nezobral uvedenú skutočnosť na vedomie. Odvolací súd prehliadol nedostatok procesnej subjektivity žalobcu v 2.) rade, čo vyvoláva nezákonný stav, kedy pôvodnej strane sporu t.j. žalobcovi v 2.) rade bol právoplatne priznaný vyporiadavací podiel resp. primeraná náhrada, hoci on v priebehu konania previedol svoj podiel

na nehnuteľnostiach na žalobkyňu v 1.) rade. Za danej skutkovej a právnej situácie neexistoval dôvod na strane odvolacieho súdu platne a účinne konať s pôvodným žalobcom v 2.) rade a svojím pochybením prispel k tomu, že došlo k ukráteniu dovolateľky v otázke vyplatenia primeranej náhrady. Podľa názoru dovolateľky bolo povinnosťou odvolacieho súdu pred vyhlásením napadaného rozsudku resp. pred samotným rozhodnutím preveriť verejne dostupný register nehnuteľností a to v záujme naplnenia zásady „súd skúma procesné podmienky v každom štádiu konania“. Odvolací súd konal v rozpore s § 217 CSP, keďže v čase jeho rozhodovania boli nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve len dovolateľky a žalovanej.

4.3 Dovolaťka namietla, že uvedené dôvody zakladajú dôvodnosť dovolania aj podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolaťka ďalej namietla nedostatočné odôvodnenie a zrozumiteľnosť dôvodov napadnutého rozsudku a svojvoľný postup odvolacieho súdu, keď dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne rozhodol, lebo finančné prostriedky má žalovaná a nemožno uveriť odvolacím námietkam, že v budúcnosti budú tieto vlastníť z hľadiska udržania a zveľaďovania nehnuteľnosti, pričom v prejednávanej veci bolo prihliadnuté na veľkosť podielov. V odvolacom konaní bola veľkosť podielov vykazovaná v pomere jednej polovice v prospech dovolateľky a jednej polovice v prospech žalovanej, pričom dovolateľka jednoznačne preukázala disponibilitu s finančnými prostriedkami vo výške primeranej náhrady v prípade prikázania veci práve do jej výlučného vlastníctva.

4.4 K dovolaciemu dôvodu § 421 písm. a) CSP dovolateľka poukázala na nesprávnu interpretáciu hmotnoprávných ustanovení. Odvolací súd podľa dovolateľky aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil resp. ho na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vzhľadom dovolateľka v tom, že nezobral do úvahy komplexne celý súbor relevantných skutočností, ktorý nie je vyčerpaný iba hľadiskami resp. kritériami vymenovanými v § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na čo poukazuje rozhodovacia prax odvolacieho súdu sp.zn. 1Cdo/33/2010 (R 37/2012). Súd nesprávne interpretoval § 142 ods. 1 OZ, keďže uprednostnili záujem osoby, ktorá nebola stranou sporu, pred bytovou odkázanosťou dovolateľky na rodinný dom, ktorý bol predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Podľa názoru dovolateľky bolo potrebné už pred súdom prvej inštancie pre účely vyhodnotenia samotnej veľkosti podielov sčítať pôvodne podiely žalobcov na jednej strane a porovnať ich s veľkosťou podielu žalovanej. Navyše, keďže odvolací súd vychádzal z právneho záveru o veľkosti podielu, ktorý svedčí žalovanej, uprednostnil toto kritérium vyplývajúce z § 142 ods. 1 OZ oproti inému a podľa názoru dovolateľky dôležitejšiemu hľadisku v podobne účelného využitia veci. Podľa jej presvedčenia, pri hodnotení významu jednotlivých kritérií a ich porovnania s inými, má zásadne hodnotovo, vzhľadom na okolnosti prípadu a potrebu vyhodnotenia komplexného súboru relevantných skutočností, neporovnateľne vyšší význam kritérium účelného využitia veci konkretizované na strane dovolateľky tým, že bola odkázaná na potrebu bývania v tejto nehnuteľnosti, lebo nemala vyriešenú bytovú otázku inak, a to všetko v porovnaní so žalovanou, ktorá bytovú otázku vyriešenú samozrejme mala, keďže vo vyporiadovaných nehnuteľnostiach sa dlhodobo nezdržiavala a nebývala. Aj podľa Uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.03.2016, sp.zn. 3Cdo/548/2015 treba v rámci úvah, kto zo spoluvlastníkov by účelnejšie využíval predmet sporu uprednostniť využitie priamo podielovým spoluvlastníkom pred využitím osobou blízkou účastníkovi konania. Odklon od doterajšej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu tiež dovolateľka vzhliada, odkazujúc na rozhodnutie R 54/1973 aj v tom, že odvolací súd nevychádzal z bytovej potreby spoluvlastníkov, neprihliadol na to, kto posledný dom obýval, kto ho udržiaval, opravoval, prípadne do neho investoval čo prakticky znamená, že neprihliadal na samotný význam kritéria účelného využitia veci. „Je povinnosťou súdu rozhodujúceho o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva týmto spôsobom prihliadnúť aj k tomu, ktorý zo spoluvlastníkov je spôsobilý v reálnom čase na základe konkrétnych preukázaných skutočností poskytnúť druhému spoluvlastníkovi primeranú náhradu " (rozhodnutie Krajského súdu Košice, sp.zn. 3Co/1008/2014). Odvolací súd opomenul skutočnosť, že dovolateľka deklarovala v odvolacom konaní svoju plnú spôsobilosť vyplatiť podiel žalovanej strane sporu.

4.5 Dovolaťka navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby napadnuté rozhodnutie zrušil v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie a vec im vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že

zruší podielové spoluvlastníctvo strán sporu k spornej nehnuteľnosti tak, že za výlučného vlastníka nehnuteľnosti určí žalobkyňu v 1.) rade a súčasne ju zaviazá k povinnosti v prospech žalovanej zaplatiť sumu 23.850,- eur. Súčasne aby zaviazal žalovanú k náhrade trov konania dovolateľky a zaviazal obe strany sporu k povinnosti zaplatiť preddavkované trovy štátu na účely znaleckého dokazovania.

4.6. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia poukazom na dôvody osobitného zreteľa v podobe straty bývania a to aj v prepojení na to, že v dôsledku odvolacím súdom spôsobených vád sa nedostala dovolateľke do rúk primeraná náhrada zodpovedajúca jej podielu na vyporiadavanej nehnuteľnosti, pričom dôvody osobitného zreteľa vidí aj vo svojom sociálnom postavení t.j. v postavení študenta. Rovnako navrhuje odložiť právoplatnosť dovolaním napadnutého rozsudku.

5. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Žalobca v 2.) rade neupovedomil súd ani žalovanú o prevode nehnuteľnosti. Žalobcovia sú podľa LV č. XXX podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti v k.ú. C. I., teda ich tvrdenia o tom, že nemajú vyriešenú bytovú otázku nie je pravdou. To, že sa v danom mieste neprihlásili k trvalému pobytu nemôže ísť na ťarchu žalovanej.

6. Dovolateľka vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej k dovolaniu zotrvala na podanom dovolaní a poprela tvrdenia, že žalobcovia neupovedomili súd o tom, že došlo k prevodu vlastníckeho práva poukazom na podanie zo dňa 04.12.2017. Dovolateľka poukázala na to, že bytovú otázku si vyriešila až po právoplatnosti rozhodnutia, čo nemení na skutočnosti, že v čase rozhodujúcim pre vyhlásenie napadaného rozhodnutia odvolacím súdom, nebola vlastníčkou inej nehnuteľnosti a v tomto momente stratila právo na bývanie v nehnuteľnosti, v ktorej žila a teda v konaní nebola zohľadnená jej bytová odkázanosť na sporný rodinný dom.

7. Najvyšší súd SR (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1, 2 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne v 1.) rade je dôvodné.

8. Dovolateľka tvrdila, že keďže žalobca v 2.) rade previedol svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti o čom upovedomil odvolací súd, ktorý napriek tomu so žalobcom v 2.) rade konal, tak na strane žalobcu v 2.) rade vystupoval ten kto nemal procesnú subjektivitu.

9. Podmienkou, aby niekto mohol byť stranou v civilnom procese je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť stranou v konaní znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide teda o procesnú subjektivitu. Civilný sporový poriadok v § 61 stanovuje, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Odkazuje teda na hmotné právo. Vo všetkých civilných sporových konaniach majú procesnú subjektivitu tí, ktorí majú všeobecnú spôsobilosť mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, teda všeobecnú hmotnoprávnu subjektivitu. Podľa § 7 ods. 1 a 2 veta prvá Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne.

10. Keďže žalobca v 2.) rade vystupujúci v konaní ako fyzická osoba disponoval, resp. nepochybne disponuje procesnou subjektivitou, nebolo možné podľa názoru dovolacieho súdu prisvedčiť názoru dovolateľky, že konanie pred súdmi nižších inštancií trpelo vadou podľa § 420 písm. b) CSP. Dovolateľka teda nepreukázala prípustnosť dovolania podľa citovaného zákonného ustanovenia.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, sp. zn. 3Cdo/38/2015, sp. zn. 5Cdo/201/2011, sp. zn. 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (sp. zn. 3Cdo/110/2017, sp. zn. 4Cdo/128/2017, sp. zn. 8Cdo/56/2017).

14. Dovolateľka tvrdila, že k porušeniu jej práva na spravodlivý proces došlo tým, že v priebehu odvolacieho konania žalobca v 2.) rade previedol Darovacou zmluvou zo dňa 06.10.2017 svoj podiel na nehnuteľnosti na žalobkyňu v 1.) rade, o čom listom zo dňa 04.12.2017 žalobcovia upovedomili odvolací súd a zároveň navrhli zmenu účastníkov konania v súlade s § 80 CSP. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd pochybil, ak nezobral uvedenú skutočnosť na vedomie, keď za danej skutkovej a právnej situácie neexistoval dôvod konať s pôvodným žalobcom v 2.) rade. Dovolateľka ďalej namietla nedostatočné odôvodnenie a zrozumiteľnosť dôvodov napadnutého rozsudku a svojvoľný postup odvolacieho súdu.

15. Podľa § 124 ods. 1 CSP každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

16. Podľa § 123 ods. 2 CSP podanie vo veci samej je najmä žaloba, vzájomná žaloba, zmena žaloby, späťvzatie žaloby, odpor, odvolanie, dovolanie, a ak to z povahy veci vyplýva, aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

17. Podľa § 129 ods. 1 CSP ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní.

18. Podľa § 370 ods. 1 CSP ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia.

19. Podľa § 370 ods. 2 CSP súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví.

20. Podľa § 370 ods. 3 CSP ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

21. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

22. Podľa § 216 ods. 2 CSP súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany

domáhajú, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

23. Podľa § 80 ods. 1 CSP ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

24. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolaciemu súdu bol dňa 11. decembra 2017 doručený návrh žalobcov označený ako „Návrh na zmenu žalobného návrhu" spolu s rozhodnutím Okresného úradu V, katastrálny odbor zo dňa 13. novembra 2017, o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v k.ú. R., LV č. XX. z navrhovateľa v prospech dovolateľky v podiele 1/4. Žalobcovia v podanom návrhu poukázali na prevod spoluvlastníckeho podielu k sporným nehnuteľnostiam žalobcu v 2.) rade na dovolateľku, s ktorým spájali zmenu účastníkov konania v zmysle § 80 CSP a žiadali, aby súd za výlučnú vlastníčku určil dovolateľku.

25. K namietanému postupu odvolacieho súdu dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka opodstatnene namietala vadu spočívajúcu v nevysporiadaní sa s uvedeným návrhom, o ktorom bolo povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť. Súd je povinný v zmysle § 124 ods. 1 CSP posudzovať podanie strán sporu podľa jeho obsahu. Žalobcovia svoje podanie označili ako „Návrh na zmenu žalobného návrhu", avšak v zmysle § 140 ods. 3 CSP zmenou žaloby nie je úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Ide najmä o prípady tzv. iudicium duplex, keď sa spôsob vyporiadania týka obidvoch strán sporu, ako je i vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

26. Žalobca ako dominus litis má právo so žalobou disponovať, t.j. môže ju za konania vziať aj späť, či už celkom, alebo len sčasti, môže so súhlasom súdu meniť okruh účastníkov konania. Právo na späťvzatie žaloby patrí žalobcovi od začatia konania až do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, teda právo vziať späť návrh na začatie konania ostáva žalobcovi aj po tom, ako už v spore rozhodol súd prvej inštancie, ale jeho rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť. Žalobca má právo procesnými úkonmi, ktoré sú prejavom jeho autonómnej vôle, ovplyvňovať priebeh a smerovanie celého súdneho konania (tzv. dispozičný princíp sporového konania). Rovnako tak pri rešpektovaní princípu jednotnosti konania môže k zmene sporových strán dôjsť aj v odvolacom konaní, a teda ak žalobca navrhne zmenu účastníkov konania, odvolací súd je povinný o tomto návrhu rozhodnúť.

27. V danom prípade žalobcovia odvolaciemu súdu doručili podanie označené ako „Zmena žalobného návrhu", v ktorom oznámili že došlo k zmene účastníkov konania podľa § 80 CSP a zároveň žiadali aby odvolací súd za výlučnú vlastníčku určil iba žalobkyňu v 1.) rade. V prípade, ak odvolací súd považoval podanie žalobcov o zmene žalobného návrhu z 04. decembra 2017 za nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné, mal v súlade s § 129 CSP, žalobcov vyzvať na doplnenie, ak považoval podľa obsahu podanie za zmenu strán sporu mal o tejto zmene rozhodnúť alebo ak považoval podanie žalobcov za čiastočné späťvzatie žaloby po rozhodnutí súdu prvej inštancie, mal v súlade s § 370 CSP zistiť súhlas strán sporu. Nečinnosť súdu nevydaním procesného rozhodnutia nemôže byť pričítaná v neprospech dovolateľky. O uvedenom návrhu, ktorý mal vyhodnotiť podľa obsahu, bol odvolací súd povinný rozhodnúť.

28. Dovolací súd teda konštatuje, že dôvodom znemožňujúcim dovolateľke realizáciu jej procesných práv bol nesprávny postup vo vzťahu k podaniu žalobcov zo dňa 04. decembra 2017, teda nerozhodnutie o tomto návrhu, s ktorým sa odvolací súd nevysporiadal v napadnutom rozhodnutí, v dôsledku čoho možno dospieť k záveru o existencii väd zmätočnosti, ktoré mali za následok porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

29. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá

skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

30. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal ďalšou argumentáciou dovolateľky ani namietanou prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 8Cdo/70/2017).

31. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu posúdiť podanie žalobcov zo dňa 04. decembra 2017 podľa obsahu, o tomto návrhu rozhodnúť a následne opätovne rozhodnúť o podanom odvolaní.

32. O trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania rozhodne dovolací súd v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

33. Podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti a právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 a 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.